

Rozwiązania na czas epidemii dla osób z niepełnosprawnościami

Orzeczenia o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności, karty parkingowe oraz orzeczenia o niezdolności do pracy i/lub niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Podstawa prawna: Art. 15h ust. 1 oraz Art. 15zc ust. 1 i 5 ustawy z dnia 2 marca 2020 o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2021, poz. 2095, z późn. zm.), rozporządzenie MRPiPS z dnia 26 marca 2020 zmieniające rozporządzenie w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2020, poz. 534), rozporządzenie MRiPS z dnia 25 czerwca 2014 w sprawie wzoru oraz trybu wydawania i zwrotu kart parkingowych (Dz.U. z 2022, poz. 1611), rozporządzenie MRiPS z dnia 19 lipca 2022 o zmianie rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2022, poz. 1606)

Z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19:

- **Orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności**, wydane na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którego termin ważności upłynął po 9 grudnia 2019, **pod warunkiem złożenia w tym terminie kolejnego wniosku o wydanie orzeczenia**, lub upływa w terminie od 8 marca 2020 - **zachowuje ważność** do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.
- W okresie od dnia 8 marca 2020 r. do upływu 90. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, w przypadku gdy lekarz – przewodniczący składu orzekającego uzna dołączoną do wniosku dokumentację medyczną za wystarczającą do wydania oceny stanu zdrowia dziecka lub osoby zainteresowanej, ocena ta może być wydana bez badania, a **skład orzekający może rozpoznać sprawę i wydać orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności bez uczestnictwa** w posiedzeniu składu orzekającego **osoby zainteresowanej lub dziecka i jego przedstawiciela ustawowego**. Podobnie, lekarz – członek powiatowego zespołu może rozpoznać sprawę i wydać orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień bez uczestnictwa osoby zainteresowanej. **ZAPIS TEN TRACI WAŻNOŚĆ dla wniosków składanych PO 13 WRZEŚNIA 2022.**
- **Karty parkingowe zachowują ważność** do 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, nie dłużej jednak niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Do upływu 90. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, wywołanego wirusem SARS-CoV-2, **wniosek o wydanie karty parkingowej osobie niepełnosprawnej może zostać złożony z wyłączeniem obowiązku jej osobistego stawiennictwa**, w tym w szczególności za pośrednictwem operatora pocztowego. Do wniosku załącza się kopię oryginału prawomocnego orzeczenia o niepełnosprawności, o stopniu niepełnosprawności lub o wskazaniach do stosownych ulg i uprawnień. Karta parkingowa, za zgodą osoby niepełnosprawnej, która złożyła wniosek, może zostać jej doręczona za pośrednictwem operatora pocztowego, za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.
- **Orzeczenie o częściowej niezdolności do pracy, całkowitej niezdolności do pracy, całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji, niezdolności do samodzielnej egzystencji** – wydane **na czas określony**, którego ważność

upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii albo w okresie 30 dni następujących po ich odwołaniu, **zachowuje ważność** przez okres kolejnych 3 miesięcy od dnia upływu terminu jego ważności, w przypadku złożenia wniosku o ustalenie uprawnień do świadczenia na dalszy okres przed upływem terminu ważności tego orzeczenia. Zasady określone powyżej mają odpowiednie zastosowanie do orzeczeń, których termin ważności upłynął przed dniem wejścia w życie ustawy o przeciwdziałaniu COVID (przed 8 marca 2020), jeżeli wniosek o ustalenie uprawnień do świadczenia na dalszy okres został złożony przed upływem terminu ważności tego orzeczenia i nowe orzeczenie nie zostało wydane przed dniem wejścia w życie ustawy.

Ulgi dla pracodawców osób niepełnosprawnych oraz dla osób niepełnosprawnych prowadzących własną działalność gospodarczą.

Podstawa prawna: [ustawa z dnia 2 marca 2020 o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych \(Dz.U. z 2021, poz. 2095, z późn. zm.\)](#), [ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych \(Dz.U. z 2021, poz. 573, z późn. zm.\)](#)

Pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne przysługuje, począwszy od rozliczeń za kwiecień 2020, [zwiększone dofinansowanie ze środków PFRON do wynagrodzeń osób z orzeczoną znaczną lub umiarkowaną stopniem niepełnosprawności](#). Poza tym pracodawcy ci mogą korzystać na ogólnych zasadach z ulg i wsparcia wynikających z "tarczy antykryzysowej" (ustawy z 2 marca 2020). Podobnie, osoby niepełnosprawne wykonujące działalność gospodarczą oraz niepełnosprawni rolnicy podlegają ulgom w ZUS i w KRUS oraz, wynikającym z "tarczy" innym formom wsparcia na ogólnych zasadach. Szczegóły dotyczące ulg wynikających z "tarczy antykryzysowej" oraz związek tych ulg ze "standardowym" wsparciem z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, są opisane [na stronie PFRON](#).

Wykorzystanie środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności.

Podstawa prawna: [Art. 68gd ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych \(Dz.U. z 2021, poz. 573, z późn. zm.\)](#)

W okresie od dnia 8 marca 2020 r., nie dłużej jednak niż do upływu 6 miesięcy od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, **kwota do 20%** środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności, **może być przeznaczona na:**

1. utrzymanie zagrożonych likwidacją miejsc pracy osób niepełnosprawnych;
2. wynagrodzenia lub pomoc bytową dla osób niepełnosprawnych będących:
 - a. pracownikami,
 - b. wykonawcami pracy nakładczej,
 - c. innymi osobami niż wymienione w lit. a i b, świadczącymi pracę na rzecz dysponenta zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności,
 - d. niepracującymi osobami niepełnosprawnymi będącymi byłymi pracownikami dysponenta zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności;
3. inne wydatki niezbędne do zapewnienia ciągłości zatrudnienia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w tym do zapewnienia ciągłości działalności dysponenta zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub zakładowego funduszu aktywności.

Wsparcie finansowe PFRON dla uczestników zawieszonych zajęć rehabilitacyjnych i aktywizacyjnych

W ramach nowego programu PFRON, dedykowanego przeciwdziałaniu skutkom pandemii, **osoby z**

niepełnosprawnościami, które na skutek zamknięcia placówek rehabilitacyjnych nie mogą korzystać z zajęć przez nie realizowanych, mogą ubiegać się o wsparcie pieniężne. Z tej formy pomocy mogą skorzystać osoby posiadające aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (a w przypadku osób do 16. roku życia – aktualne orzeczenie o niepełnosprawności), których placówki nie działały z powodu pandemii przez co najmniej 5 kolejnych dni roboczych. W imieniu osób niepełnoletnich oraz ubezwłasnowolnionych częściowo lub całkowicie z wnioskiem mogą wystąpić opiekunowie prawni tych osób. Wsparcie mogą również uzyskać osoby, których niepełnosprawność potwierdzona została orzeczeniem wydanym przez lekarza orzecznika ZUS. Wnioski można składać od 10 kwietnia **do 16 listopada 2020 r.** przez System Obsługi Wsparcia - sow.pfron.org.pl lub pocztą tradycyjną - wysyłając wniosek do powiatowego centrum pomocy rodzinie lub innej wskazanej przez powiat jednostki organizacyjnej. Wsparcie polega na przekazywaniu miesięcznego świadczenia w stałej wysokości 500 zł przez okres **5 miesięcy**, licząc od marca 2020. Aby je otrzymać, należy wypełnić wniosek i wskazać konkretny ośrodek, którego działalność została zawieszona w związku z zagrożeniem epidemicznym, uniemożliwiając podopiecznym korzystanie ze wsparcia świadczonego w sposób ciągły, tj. co najmniej 5 dni w tygodniu, w miesiącach, których dotyczy wnioski. Ze świadczenia skorzystać mogą osoby niepełnosprawne, które są lub były w okresie od 9 marca 2020 roku:

- uczestnikami warsztatów terapii zajęciowej;
- uczestnikami środowiskowych domów samopomocy;
- podopiecznymi dziennych domów pomocy społecznej;
- podopiecznymi placówek rehabilitacyjnych prowadzonych przez organizacje pozarządowe realizujące zadania zlecone ze środków PFRON (dotyczy to też dzieci i młodzieży niepełnosprawnej);
- uczestnikami programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą PFRON, którzy w ramach tych programów korzystają ze wsparcia udzielanego przez placówki rehabilitacyjne;
- pełnoletnimi (od 18. do 25. roku życia) uczestnikami zajęć rewalidacyjno-wychowawczych;
- pełnoletnimi (od 18. do 24. roku życia) wychowankami specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodków wychowawczych, bądź uczniami szkół specjalnych przysposabiających do pracy;
- pełnoletnimi (od 18 do 25 roku życia) wychowankami ośrodków rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczych oraz ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych.

Ważne! Świadczenie nie przysługuje za miesiąc, w którym nastąpiła wypłata dodatkowego zasiłku opiekuńczego, przyznanego w związku z ustawą o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. [Tu znajdziesz szczegóły programu pomocy dla ON w związku z epidemią.](#)

Dodatkowy zasiłek opiekuńczy

Podstawa prawna: Art. 4 i 4a ustawy z dnia 2 marca 2020 o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2021, poz. 2095, z późn. zm.), Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2022 w sprawie określenia dłuższego okresu pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego w celu przeciwdziałania COVID-19 (Dz.U. z 2022, poz. 230), Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2022 w sprawie określenia dłuższego okresu pobierania zasiłku opiekuńczego w celu przeciwdziałania COVID-19 (Dz.U. z 2022, poz. 231)

W przypadku zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola, szkoły lub innej placówki, do których uczęszcza dziecko, albo niemożności sprawowania opieki przez nianię lub dziennego opiekuna z powodu COVID-19, ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności do ukończenia 18 lat albo dzieckiem z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego – przysługuje **dodatkowy zasiłek opiekuńczy**, jednak nie dłużej niż **do dnia 27 lutego 2022 r.** **Zasiłek opiekuńczy** na analogicznych zasadach przysługuje także opiekunowi podlegającemu ubezpieczeniu społecznemu rolników. Zasiłek z KRUS wynosi (od 1 marca 2021) 33,79 zł dziennie. W przypadku zamknięcia szkoły, ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego, ośrodka wsparcia, warsztatu terapii zajęciowej lub innej placówki pobytu dziennego o podobnym charakterze z powodu COVID-19, do których uczęszcza dorosła osoba niepełnosprawna, ubezpieczonemu

zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dorosłą osobą niepełnosprawną, przysługuje **dotatkowy zasiłek opiekuńczy**, jednak nie dłużej niż **do dnia 27 lutego 2022 r.**

Wsparcie dla ZAZ, WTZ, ŚDS, itp.

Podstawa prawna: Art. 15a - 15d ustawy z dnia 2 marca 2020 o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020, poz. 2095, z późn. zm.), rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 października 2020 zmieniające rozporządzenie w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz.U. z 2020, poz. 1877)

W związku z przeciwdziałaniem COVID-19, pracodawca będący zakładem aktywności zawodowej może ubiegać się o **rekompensatę ze środków PFRON kosztów płacy pracowników niepełnosprawnych**, w części proporcjonalnej do występującej w danym miesiącu liczby dni przestoju w działalności zakładu aktywności zawodowej lub zmniejszenia przychodu z działalności wytwórczej lub usługowej w miesiącu objętym wnioskiem względem przychodu z działalności wytwórczej lub usługowej z analogicznego miesiąca roku 2019, albo względem średniomiesięcznego przychodu z tej działalności z czwartego kwartału roku 2019. Dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kosztów działania zakładów aktywności zawodowej oraz kosztów uczestnictwa w warsztacie terapii zajęciowej, nie ulega obniżeniu w związku z przestojem działalności zakładu lub w związku z zawieszeniem działalności warsztatu na skutek przeciwdziałania COVID-19. **Po wznowieniu działalności warsztatu terapii zajęciowej, dofinansowanie ze środków PFRON w okresie trwania stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, nie ulega obniżeniu w sytuacji zmniejszonej liczby uczestników warsztatu biorących udział w zajęciach.** W okresie obowiązywania stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 ustalenie krótszego niż 35 godzin tygodniowo wymiaru zajęć w warsztacie terapii zajęciowej nie zmniejsza wysokości dofinansowania działalności tego warsztatu, począwszy od dnia 25 maja 2020 r. Ponadto, w tym samym czasie, przekroczenie terminów dopuszczalnej nieobecności uczestnika warsztatu na zajęciach, jeżeli zostało to określone w regulaminie warsztatu terapii zajęciowej, nie może stanowić podstawy do wykreślenia tego uczestnika z listy uczestników warsztatu terapii zajęciowej. Jeśli działalność centrów i klubów integracji społecznej zostanie zawieszona w związku z zagrożeniem koronawirusem, ich dofinansowanie nie zmieni się. Uczestnikom centrum integracji społecznej przysługuje świadczenie integracyjne w pełnej dotychczasowej wysokości. W związku z przeciwdziałaniem COVID-19 dopuszcza się obniżenie lub podwyższenie czasu dziennego pobytu uczestnika w centrum integracji społecznej, z tym że tygodniowy czas tego pobytu nie może być krótszy niż 30 godzin. Ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi otrzymują od wojewody miesięczną kwotę dotacji na pokrycie bieżących kosztów ich prowadzenia. Środowiskowe domy samopomocy i kluby samopomocy także otrzymują dotację z budżetu państwa na pokrycie miesięcznych kosztów utrzymania.

Dotatkowy bon turystyczny na dziecko niepełnosprawne.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 15 lipca 2020 o Polskim Bonie Turystycznym (Dz. U. z 2021, poz. 839, z późn. zm.)

W celu wsparcia polskich rodzin oraz polskiej branży turystycznej w związku z kryzysem spowodowanym rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2, wprowadzono świadczenie w formie Polskiego Bonu Turystycznego, zwanego dalej „świadczeniem w formie bonu”, oraz dodatkowe świadczenie w formie Polskiego Bonu Turystycznego, zwanego dalej „dotatkowym świadczeniem w formie bonu”. Świadczenie w formie bonu przysługuje osobie uprawnionej, tj. mającej prawo do świadczenia wychowawczego (tzw. „500+”), lub dodatku będącego odpowiednikiem świadczenia wychowawczego „500+”, przysługującemu na dzieci w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. **Dotatkowe świadczenie w formie bonu przysługuje osobie uprawnionej, jeżeli świadczenie wychowawcze lub dodatek przysługuje na dziecko niepełnosprawne.** Polski Bon Turystyczny jest to dokument elektroniczny potwierdzający uprawnienie do świadczenia w formie bonu lub dotatkowego świadczenia w formie bonu, za pomocą którego dokonuje się płatności za usługi hotelarskie lub imprezy turystyczne realizowane przez przedsiębiorcę turystycznego lub organizację pożytku publicznego (zarejestrowanych w systemie teleinformatycznym ZUS) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na rzecz dziecka, na które przyznawane jest świadczenie lub dodatek "500+". **Na dziecko niepełnosprawne przysługuje jedno świadczenie w formie bonu w wysokości 500 zł oraz jedno dotatkowe świadczenie w formie bonu w wysokości 500 zł (w sumie 1000 zł).** Bon nie podlega wymianie na gotówkę i będzie mógł być zrealizowany w okresie do dnia

30 września 2022. Osoba uprawniona otrzyma bon po zarejestrowaniu się na Platformie Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wartość bonu nie będzie opodatkowana podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Będzie również wolna od egzekucji i nie będzie podlegała wliczeniu do dochodu uprawniającego do wszelkich świadczeń i dodatków przysługujących na podstawie odrębnych przepisów.

Zwolnienie z obowiązku zakrywania ust i nosa przez pewne grupy osób z niepełnosprawnościami.

- przepisy utraciły moc zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 marca 2022 w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2022, poz. 679)

Podstawa prawna: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2021, poz. 861, z późn. zm.)

Na mocy ww. rozporządzenia, **obowiązek zakrywania przy pomocy maseczki, ust i nosa** w środkach publicznego transportu zbiorowego, w miejscach ogólnodostępnych (np. na drogach i placach, na terenie cmentarzy, parków, zieleńców, promenad, bulwarów, ogrodów botanicznych, ogrodów zabytkowych, plaż, miejsc postoju pojazdów, parkingów leśnych), na terenie nieruchomości wspólnych, w zakładach pracy oraz w budynkach użyteczności publicznej, w obiektach handlowych lub usługowych i na targowiskach oraz w trakcie sprawowania kultu religijnego, **nie dotyczy osoby, która nie może zakrywać ust lub nosa z powodu:** a) **całościowych zaburzeń rozwoju, zaburzeń psychicznych, niepełnosprawności intelektualnej w stopniu umiarkowanym, znacznym albo głębokim,** b) **trudności w samodzielnym zakryciu lub odkryciu ust lub nosa,** c) **zaawansowanych schorzeń neurologicznych, układu oddechowego lub krążenia, przebiegających z niewydolnością oddechową lub krążenia.** **W tym przypadku jest wymagane przedstawienie, na żądanie Policji, straży gminnej lub straży ochrony kolei, zaświadczenia lekarskiego lub innego dokumentu potwierdzającego jedną z ww. niepełnosprawności lub chorób.** Podobnie, obowiązek noszenia rękawiczek jednorazowych lub stosowania środków do dezynfekcji rąk (np. w dużych obiektach handlowych, na stacji paliw, na targowisku) nie dotyczy osób, które nie mogą zakładać lub zdejmować rękawiczek z powodu stanu zdrowia, całościowych zaburzeń rozwoju, zaburzeń psychicznych, niepełnosprawności intelektualnej w stopniu umiarkowanym, znacznym albo głębokim, lub osoby mającej trudności z samodzielnym założeniem lub zdjęciem rękawiczek. **Okazanie orzeczenia lub zaświadczenia w tym zakresie nie jest wymagane.**